

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการนำโปรแกรมโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 ซึ่งได้ผลการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และข้อเสนอแนะที่ได้เพื่อนำไปพิจารณาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

สรุปผลการศึกษา

ข้อดีและข้อจำกัดของการใช้โปรแกรม

การใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชี มีข้อดี คือ ช่วยให้ผู้สอบบัญชีที่ไม่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วยภาษาต่าง ๆ สามารถตรวจสอบระบบที่มีการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ได้ สามารถทำการทดสอบรายการบัญชีได้มากขึ้น ทำให้การตรวจสอบบัญชีมีประสิทธิภาพมาก และช่วยลดระยะเวลาในการตรวจสอบ ส่วนข้อจำกัดของโปรแกรม คือ เมนูต่าง ๆ และการใส่เงื่อนไขในการตรวจสอบต้องใช้ภาษาอังกฤษทั้งหมดทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจของผู้สอบบัญชีที่ไม่ชำนาญด้านนี้โดยเฉพาะ และชุดคำสั่งในการตรวจสอบข้อมูลที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จัดทำไว้ยังมีไม่เพียงพอต่อการตรวจสอบ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 69 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 81.16 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.42 ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นสูงสุดระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 79.72 โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานตรวจสอบบัญชี 6 คิดเป็นร้อยละ 36.23 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทราบถึงการนำโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชี คิดเป็นร้อยละ 89.86 โดยเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.20 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสหกรณ์ในความรับผิดชอบ จำนวน 6-10 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 62.31 จำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 1-5 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 50.72 และเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL คิดเป็นร้อยละ 55.07

ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอบบัญชี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทราบถึงขั้นตอนการใช้เทคนิคการตรวจสอบคิดเป็นร้อยละ 92.75 ส่วนใหญ่ไม่ทราบคุณสมบัติของโปรแกรมตรวจสอบที่สามารถช่วยในการเรียกดูข้อมูล และความหมายของการตรวจสอบโดยรอบเครื่อง (Audit around the Computer) ด้วยจำนวนที่เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 44.93

ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL โดยใช้โปรแกรมเท่ากัน 3 ประเด็น คือ วิเคราะห์แนวโน้มเบื้องต้นเพื่อพิจารณาแผนการสอบบัญชี ทดสอบระบบการควบคุมภายในและจัดพิมพ์รายงานการตรวจสอบ ปฏิบัติมาก คิดเป็นร้อยละ 50.00 และผู้ตอบแบบสอบถามใช้โปรแกรมอยู่ในช่วงปฏิบัติมากในส่วนที่เหลือทุกประเด็น

ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการใช้คำสั่งประมวลผลในโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้คำสั่ง Count ปฏิบัติมากคิดเป็นร้อยละ 55.26 ส่วนใหญ่ใช้คำสั่ง Count แบบมีเงื่อนไข ปฏิบัติมาก คิดเป็นร้อยละ 55.26 และส่วนใหญ่ใช้คำสั่ง Total ปฏิบัติมาก คิดเป็นร้อยละ 50.00

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 69 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL โดยปฏิบัติใช้ความสามารถด้านต่าง ๆ ของโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL คำสั่งปฏิบัติมากทุกคำสั่ง แต่มีปัญหาด้านข้อมูลที่ได้รับจากสหกรณ์โดยส่วนใหญ่ไม่สมบูรณ์ และมีจำนวนสหกรณ์ที่สามารถใช้โปรแกรมตรวจสอบทั้งระบบให้ตรวจสอบจำนวนน้อยสรุปปัญหาต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. บุคลากรของสหกรณ์ขาดความระมัดระวังในการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชี สหกรณ์ เนื่องจากในปัจจุบันส่วนใหญ่สหกรณ์จะใช้ระบบการบันทึกบัญชีด้วยมือ (ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์) และโปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชี สหกรณ์ เป็นโปรแกรมระบบงานบางส่วนไม่ครบถ้วน ไม่สมบูรณ์ บางส่วนการกรอกข้อมูลไม่ตรงกับเอกสารที่สมาชิกจัดทำไว้ ดังนั้น ดังนั้นเมื่อใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL ช่วยตรวจสอบพบว่า รายงานผลลัพธ์ที่ได้จะมีช่องว่างของข้อมูล และผลของข้อมูลที่ตรวจสอบผิดพลาดทั้งที่ไม่ควรผิด เช่น วันที่รับสมัคร วันที่อนุมัติการเป็นสมาชิก

2. สหกรณ์ขาดบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์ สหกรณ์ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้และความชำนาญ ด้านคอมพิวเตอร์ โดยตรงเมื่อเกิดปัญหาในระบบคอมพิวเตอร์ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ทำให้การบันทึกข้อมูลหยุดชะงักไม่ต่อเนื่อง การปฏิบัติงานจึงแล้วเสร็จไม่ทันกำหนด

ต้องมาเร่งจัดทำเพื่อให้งานแล้วเสร็จทันตามกำหนดในภายหลัง ทำให้ขาดการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของการบันทึกข้อมูล

3. บุคลากรของสหกรณ์ไม่เข้าใจระบบบัญชี และไม่ชำนาญในการใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและมีความชำนาญในการใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ทำให้การปฏิบัติงานบางส่วนจึงข้ามขั้นตอน เช่น ไม่ปิดสัญญาที่สมาชิกชำระเสร็จแล้ว ไม่มีการประมวลผลดอกเบี้ยเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอัตรา ไม่มีการตั้งลูกหนี้ตัวแทนในการประมวลผลเรียกเก็บให้ครบถ้วนในวันสิ้นงวด เป็นต้น ผลการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จึงมีข้อผิดพลาด

4. คำสั่งในการตรวจสอบเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้สอบบัญชีจะต้องมีความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งศัพท์เทคนิคคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นคำศัพท์เฉพาะทางที่ผู้สอบบัญชียังไม่เข้าใจความหมายและยากในการจดจำถ้าไม่มีคู่มือในการตรวจสอบไม่สามารถปฏิบัติงานได้

5. เป็นเรื่องใหม่สำหรับผู้สอบบัญชี ซึ่งยังไม่มีความเข้าใจระบบของโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL ความคุ้นเคยและรู้จักระบบงานในขั้นที่จะปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่ไม่มีความสามารถในการเขียนคำสั่งงาน เพื่อใช้ในการตรวจสอบเบื้องต้น เพราะไม่มีความชำนาญและประสบการณ์ที่เพียงพอ

7. ในการตรวจสอบบางครั้งต้องใช้คำสั่งในการตรวจสอบเฉพาะหน้า เนื่องจากแต่ละสหกรณ์จะมีการกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติงานแต่ละระบบงานบางส่วนไม่เหมือนกัน

8. ผู้สอบบัญชีบางคนขาดความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์ ดังนั้นเทคนิคบางอย่างเกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์จะปฏิบัติไม่ถูกต้อง

อภิปรายผล

การใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชี ทำให้การตรวจสอบบัญชีมีประสิทธิภาพมาก ช่วยลดระยะเวลาในการตรวจสอบลงได้ เป็นที่เชื่อถือของผู้รับบริการ ถ้าผู้สอบบัญชีนั้นมีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญและประสบการณ์ในโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL อย่างเพียงพอ แต่ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ได้ใช้โปรแกรมนี้ในปัจจุบันคือข้าราชการส่วนใหญ่ขาดความชำนาญด้านนี้ สมควรที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะจัดอบรมให้กับข้าราชการผู้ปฏิบัติงาน ถึงการใช้คำสั่ง การแก้ไขคำสั่งของ การใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL เมื่อมีข้อผิดพลาดเพื่อให้แก้ไขเฉพาะหน้าได้ เพื่อให้การปฏิบัติงานในการสอบบัญชีของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือมากขึ้น

ข้อค้นพบ

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL แต่ยังคงความชำนาญด้านการใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชีเนื่องจากเป็นเรื่องใหม่สำหรับผู้สอบบัญชีประกอบกับคำสั่งในโปรแกรมเป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นศัพท์เฉพาะ อีกทั้งข้อมูลที่ได้รับจากสหกรณ์ไม่สมบูรณ์ ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี

ข้อเสนอแนะ

สหกรณ์ควรบันทึกข้อมูลด้วยความระมัดระวังรอบคอบและกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนตามวันที่เกิดรายการนั้น โดยการจัดจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านคอมพิวเตอร์โดยตรงมาทำหน้าที่ดูแลระบบ Hardware และเป็นผู้ควบคุมดูแลระบบงานของโปรแกรมที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อให้ข้อมูลของสหกรณ์เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีการออกรายงานในระบบต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำเสนอผู้บริหาร และ ควรจัดส่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสหกรณ์เข้ารับการฝึกอบรมโดยตรง เพื่อรับการถ่ายทอดข้อมูลที่ถูกต้องจะช่วยให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรมีการจัดทำคำสั่งสำเร็จรูป ไว้ใช้ตรวจสอบข้อมูลในเบื้องต้นของสหกรณ์ครบทุกด้าน โดยไม่ต้องให้ผู้สอบบัญชีต้องคีย์ข้อมูลเองทั้งหมด แต่ให้สามารถแก้ไขเงื่อนไขต่าง ๆ ในคำสั่งนั้นเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์แต่ละที่ เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้สอบบัญชีมากยิ่งขึ้น และควรจัดอบรมผู้สอบบัญชีในด้านการใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ของผู้สอบบัญชี

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

เนื่องจากโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชีที่ใช้ในการตรวจสอบเป็นโปรแกรม เพื่อใช้สำหรับการฝึกปฏิบัติเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงคำสั่งบางอย่างได้ ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไป ควรใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL ที่ใช้ปฏิบัติงานจริงกับข้อมูลจริงของสหกรณ์ เป็นกรณีศึกษาเพื่อทราบข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

ข้อจำกัดของการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ ได้จำกัดขอบเขตประชากรของผู้ตอบแบบสอบถามเฉพาะผู้สอบบัญชีในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 เท่านั้น ทำให้อาจไม่ครอบคลุมข้อมูลโดยแท้จริงของผู้สอบบัญชีทั้งหมด ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป หากต้องใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม ควรมีการขยายขอบเขตของประชากรไปยังผู้สอบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทั่วประเทศ